

MIELIPITEET ALKOHOLIJUOMIEN MYYNNISTÄ 2005

Sisällysluettelo:

1 JOHDANTO	Sivu I
2 MIELIPITEET ALKOHOLIJUOMIEN MYYNNIN JÄRJESTÄMISESTÄ MAASSAMME	I
LIITETAULUKOT	10

I JOHDANTO

Tässä tutkimusraportissa esitetään yhteenvedo tutkimuksesta, jonka tarkoituksena on ollut selvittää, mistä eri alkoholijuomia pitäisi maassamme saada ostaa. Tutkimusaineisto on kerätty puhelinhaastatteluina 15-28.4.2005 välisenä aikana. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.003. Haastatellut edustavat maamme 15-vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaan ulkopuolella.

Tämän tutkimusraportin tarkoituksena on yhteenvedonomaaisesti verbalisoida ja visualisoida tutkimuksen päätuloksia. Tutkimukseen sisältyy erillinen tilasto-osa, jossa esitetään kaikki tutkimustulokset yksityiskohtaisessa taulukkomuodossa. Tutkimusaineiston rakennetiedot selviävät taulukkoraportista.

Tutkimus on toteutettu Päivittäistavarakauppa ry:n toimeksiannosta.

2 MIELIPITEET ALKOHOLIJUOMIEN MYYNNIN JÄRJESTÄMISESTÄ MAASSAMME

Alkoholipoliittiseen mielipideilmastoon liittyen vastaajilta tiedusteltiin sitä, miten eri alkoholijuomien vähittäismyynti ja jakelu pitäisi maassamme järjestää. Etenkin mietojen viinien vapauttamisesta on kiistelty jo kohta miltei parikymmentä vuotta.

Väestöstä valtaosa soisi keskiolutta jatkossakin myytäväksi elintarvikeliikkeistä. Keskiolutta takaisin Alkoon toivoo alle kymmenesosa (9 %) väestöstä.

Suomalaisista reilu kaksi viidesosaa (42 %) olisi valmis siirtämään nelosoluen myynnin vähintäänkin viranomaisen myyntiluvalla toimiviin elintarvikeliikkeisiin.

Mietoja viinejä kohtaan mielipiteet ovat sallivampia kuin vahvaan olueen. Vajaa kolmannes (32 %) väestöstä soisi viinejä myytävän kaikissa elintarvikeliikkeissä ja viranomaisen luvan saaneissa elintarvikeliikkeissä myynnin sallisi viidennes (20 %); ts. enemmistö (52 %) muuttaisi vallitsevaa myyntijärjestelmää.

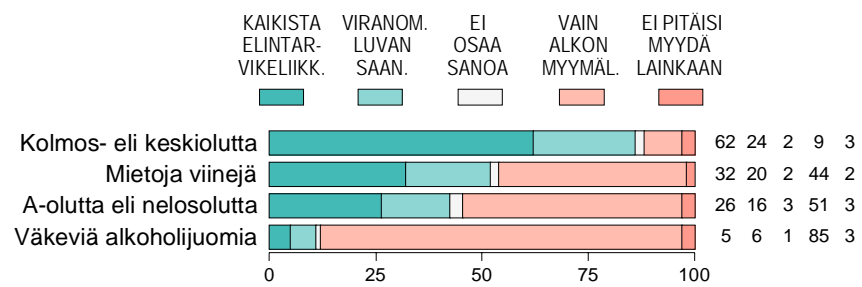
Väkevät juomat halutaan ehdottomasti säilyttää Alkossa (85 %). Vain kymmenesosa (11 %) väestöstä on asenteiltaan niin vapaamielinen, että purkaisi väkevien juomien vähittäismyyntimonopolin.

Kansalaisten suhtautuminen mietojen viinien myynnin järjestelyihin on kutakuinkin samantyyppistä kuin vuosi sitten. Niiden osuus, jotka pitäisivät miedot viinit Alkossa saattaa olla hiegan jopa lisääntynyt vuoden takaisesta.

Kun tarkastellaan tuloksia kymmenen vuoden periodilla käy ilmi se, että nelosoluen ja mietojen viinien vapauttamista puoltavat mielipiteet olivat korkeimmillaan vuosina 1998 ja 1999. Tämän jälkeen kehitys on kulkenut suuntaan, jossa ao. juomat haluttaisiin tarjolla kuluttajille Alkon hyllyiltä. Mielipiteet ovat liikkuneet vuoden 2000 jälkeen suuntaan, jossa ne olivat 80-luvun lopulla. Voidaan jopa sanoa, että nyt eletään aikaa, jossa mielipiteet myyntijärjestelyistä ovat tiukimmillaan.

Alkoholipoliittiset mielipiteet 4/2005

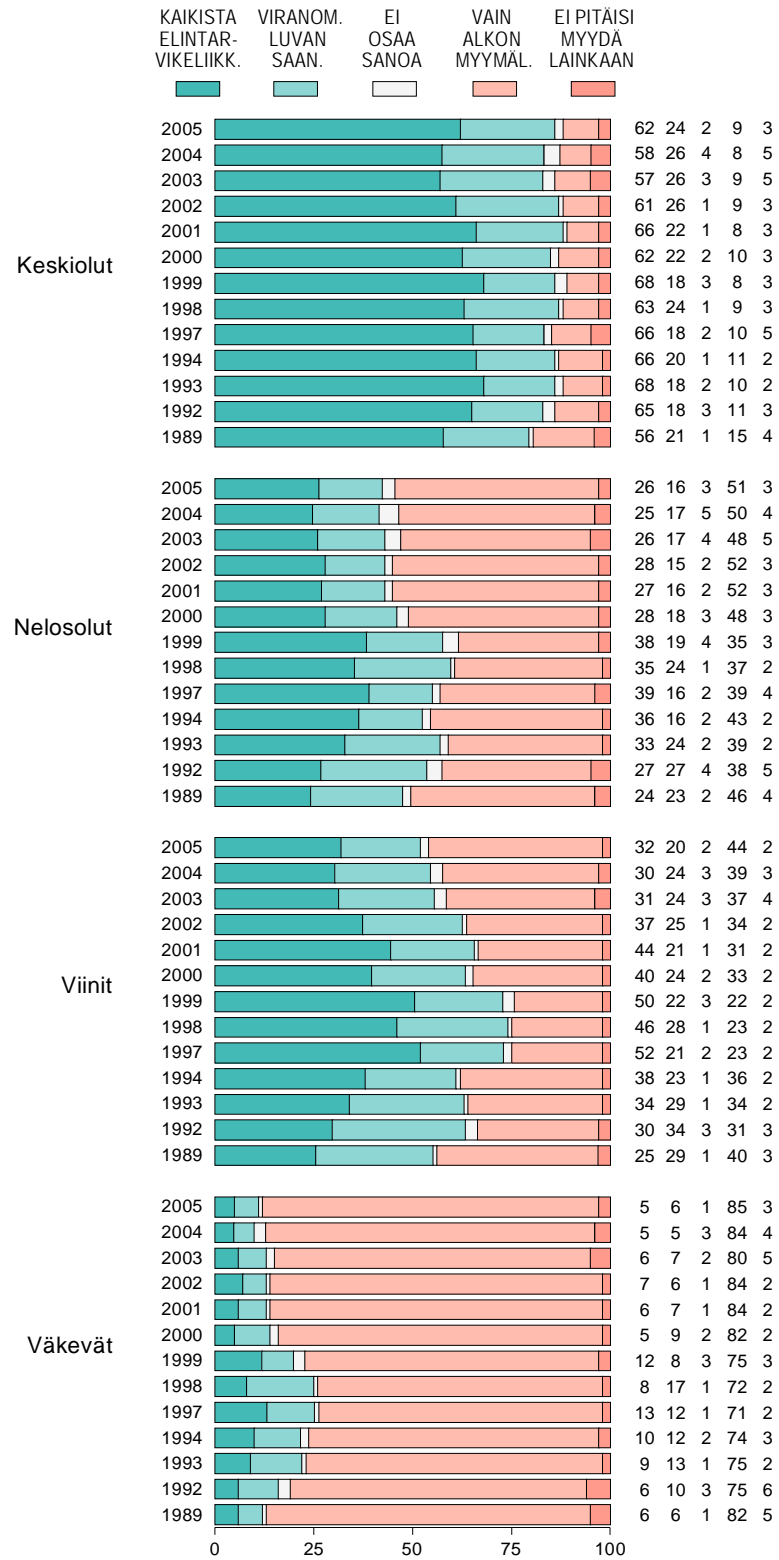
Kuvio 1. MISTÄ ERI ALKOHOLIJUOMIA PITÄISI SAADA OSTAA (%).

TNS Gallup Oy 2005 / PGraphics

Alkoholipoliittiset mielipiteet 4/2005

Kuvio 1t. MISTÄ ERI ALKOHOLIJUOMIA PITÄISI SAADA OSTAA (%).

Mielipiteiden muutosta voi selittää monella eri tavalla. Kansalaisten moraaliasenteet ovat yleisemminkin tiukentuneet viimeisten vuosien aikana. Lisäksi suomalaisten alkoholin kulutus on ollut tuntuva kasvussa, mitä on yleisesti pidetty enemmän tai vähemmän ongelmallisena asiana. Julkisuudessa on huolestuneeseen sävyyn keskusteltu lisääntyneen alkoholin kulutuksen seurausvaikutuksista. Nämä tekijät ovat ehkä osaltaan olleet vaikuttamassa myös siihen, mistä kansalaisten mielestä alkoholijuomia pitäisi saada ostaa. Viime vuosina on julkisuudessa esitetty myös varauksellisia kysymyksiä siitä, mikä vaikutus mietojen viinien tuomisella elintarvikeliikkeisiin olisi viinivalikoimien runsauteen ja sitä kautta väestön kulutustottumuksiin.

Sukupuolella on yhteyttä mielipiteisiin alkoholijuomien myynnin järjestämisestä. Miehet ovat odotetusti jonkin verran vapaamielisempiä kuin naiset. Naisten suhtautuminen vähittäismyyntimonopolin purkamiseen on viimeksi kuluneen vuoden aikana kielteistynyt jonkin verran. Naisten mielenmuutos oli havaittavissa jo vuosi sitten tehdyssä tutkimuksessa.

Naisten ja miesten välisistä eroista voi esimerkinomaisesti mainita seuraavaa:

- Kun miehistä 54 % luovuttaisi nelosoluen myyntioikeudet viranomaisen luvalla toimiviin tai kaikkiin elintarvikeliikkeisiin, niin naisista tällä tavalla suhtautuu vain 31 %. Naiset suhtautuvat nelosoluen myyntioikeuksien laajentamisen aiempaa kielteisemmin ja miehet aiempaa myönteisemmin.
- Kun miehistä 56 % luovuttaisi mietojen viinien myyntioikeudet viranomaisen luvalla toimiviin tai kaikkiin elintarvikeliikkeisiin, niin naisista tällä tavalla suhtautuu 46 %. Naiset suhtautuvat viinien vapauttamiseen aiempaa kielteisemmin.
- Kun miehistä 15 % luovuttaisi väkevien juomien myyntioikeudet viranomaisen luvalla toimiviin tai kaikkiin elintarvikeliikkeisiin, niin naisista tällä tavalla suhtautuu vain 7 %.

lällä on yhteyttä myyntijärjestelyitä koskeviin mielipiteisiin. Keskeisimmät iän mukaiset havainnot ovat seuraavat:

- Nuorten (alle 25-vuotiaiden) (57 %) ja nuorten aikuisten (25-34-vuotiaiden) (50 %) keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka soisivat nelosolutta myytävän elintarvikeliikkeissä. Halukkuus siirtää nelosolut elintarvikeliikkeisiin on lisääntynyt näiden ryhmien keskuudessa viime vuodesta.
- 35-49-vuotiaiden keskuudessa on runsaasti (60 %) niitä, jotka haluaisivat elintarvikeliikkeissä myytävän mietoja viinejä. Suhtautuminen on pysytellyt kutakuinkin ennallaan viime vuodesta.
- Eläkeikäiset (yli 64-vuotiaat) ovat muuta väestöä useammin sitä mieltä, että eri alkoholijuomia pitäisi myydä vain Alkon myymälöissä tai ei laisinkaan.

Koulutustasolla on tavallisesti ollut yhteyttä näkemyksiin. Etenkin korkeakoulu- ja opistotason tutkinnon suorittaneet väestöryhmät ovat suhtautuneet keskimäärää suopeammin ajatukseen viinien ja vahvan oluen myynnin sallimisesta joko kaikissa tai viranomaisen luvan saaneissa elintarvikeliikkeissä. Näin on pääsääntöisesti myös tässä tutkimuksessa etenkin kun kyse viineistä. Kuitenkin korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden suhtautuminen on muuttunut vuoden aikana selvästi varauksellisemmaksi nelosoluen suhteen.

Tulotaso selittää mielipiteitä samansuuntaisesti. Mitä parempituloisia väestöryhmiä tarkastellaan, sitä suopeammin suhtaudutaan mietojen viinien ja nelosoluen myyntijärjestelyiden muuttamiseen siten, että niitä saisi elintarvikeliikkeistä.

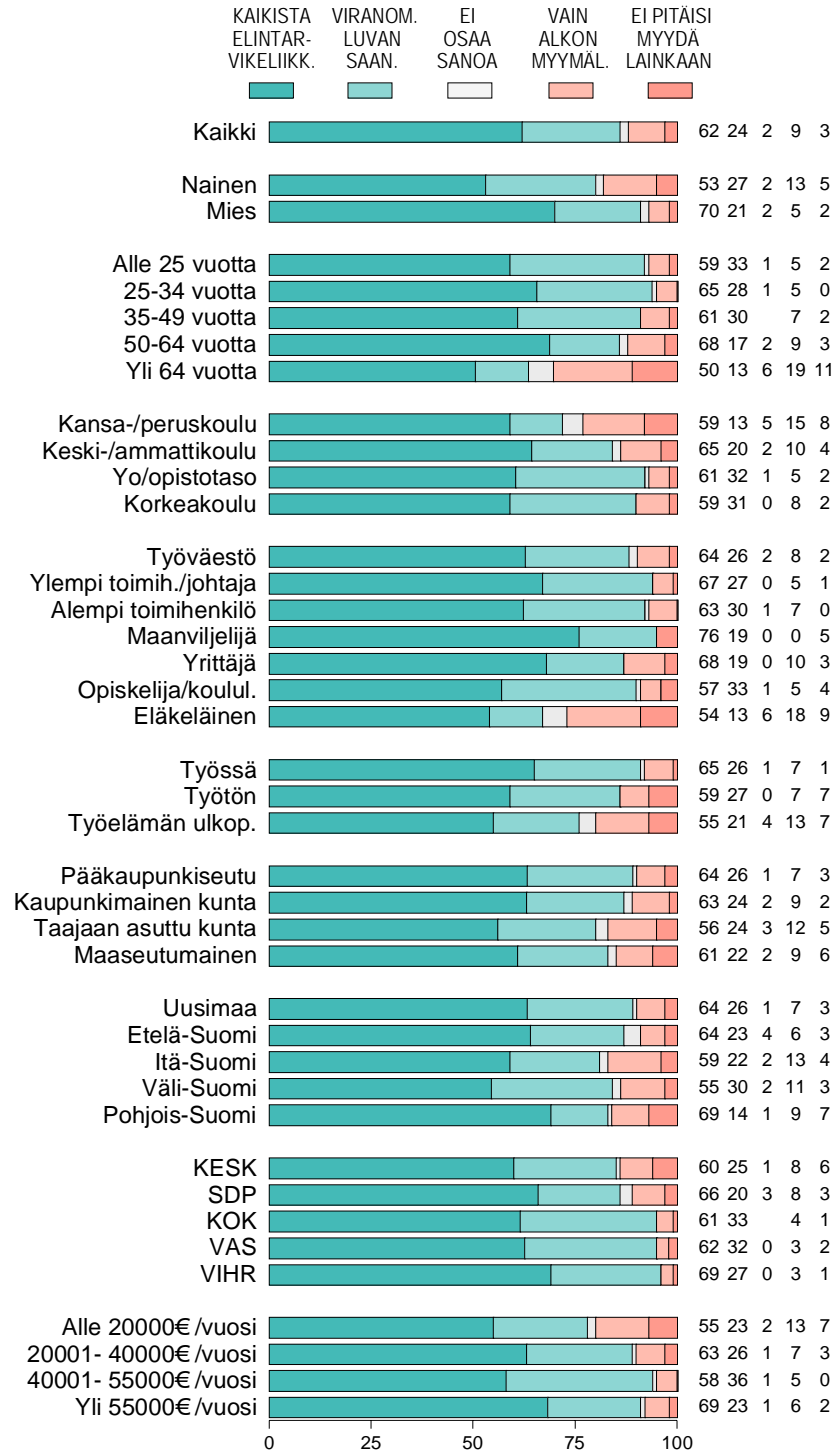
Ammattiryhmittäiset erot ilmenevät siten, että muutoshakuisimpia viinien osalta ovat yrittäjät, johtajat ja ylemmät toimihenkilöt, jotka myös käyttävät viinejä keskimäärää useammin. Eläkeläiset ovat varauksellisempia. Ylemmät toimihenkilöt, yrittäjät ja opiskelijat ovat taipuvaisia kannattamaan nelosoluen myynnin sallimista elintarvikeliikkeissä.

Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan asukkaat ovat hieman muuta väestöä innokkaammin rukkaamassa alkoholijuomien nykyisiä myyntijärjestelyjä uusiksi.

Puoluekanta selittää mielipiteitä alkoholijuomien myynnin järjestelyistä. Keskimäärää vaipaamielisempiä ovat Kokoomuksen ja vihreiden kannattajat. Keskustan kannattajat sen sijaan suhtautuvat ajatukseen nelosoluen ja mietojen viinien siirtämisestä elintarvikeliikkeisiin keskimäärää kielteisemmin. Keskustan kannattajien varauksellisuus on jonkin verran lisääntynyt vuoden takaisesta. Sen sijaan Kokoomuksen kannattajat suhtautuvat viinien siirtämiseen elintarvikeliikkeisiin jonkin verran aiempaa myönteisemmin.

Alkoholipoliittiset mielipiteet 4/2005

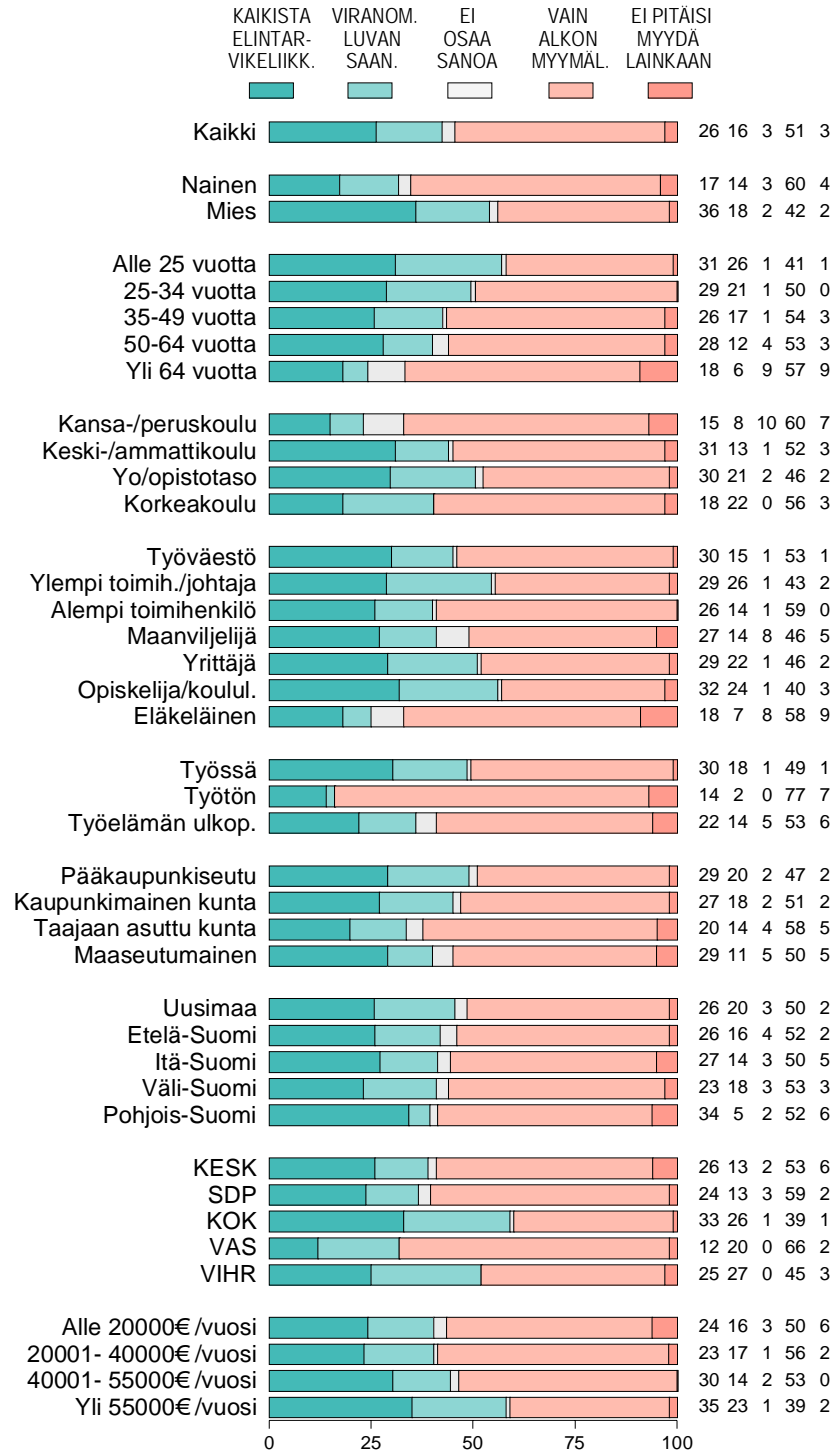
Kuvio 1-1. MISTÄ ERI ALKOHOLIJUOMIA PITÄISI SAADA OSTAA: KOLMOS- ELI KESKIOLUTTA (%).

TNS Gallup Oy 2005 / PGraphics

Alkoholipoliittiset mielipiteet 4/2005

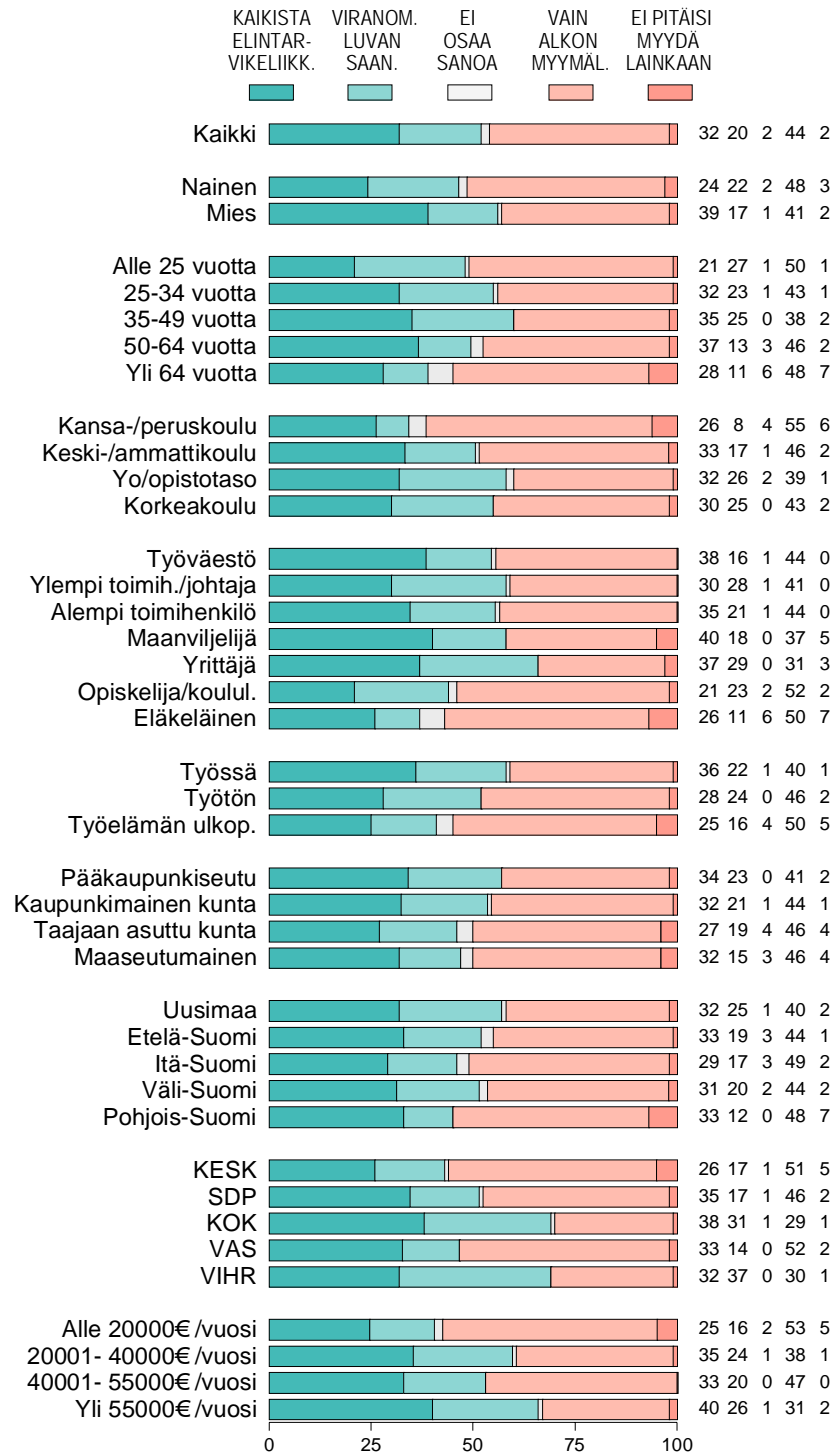
Kuvio 1-2. MISTÄ ERI ALKOHOLIJUOMIA PITÄISI SAADA OSTAA: A-OLUTTA ELI NELOSOLUTTA (%).

TNS Gallup Oy 2005 / PGraphics

Alkoholipoliittiset mielipiteet 4/2005

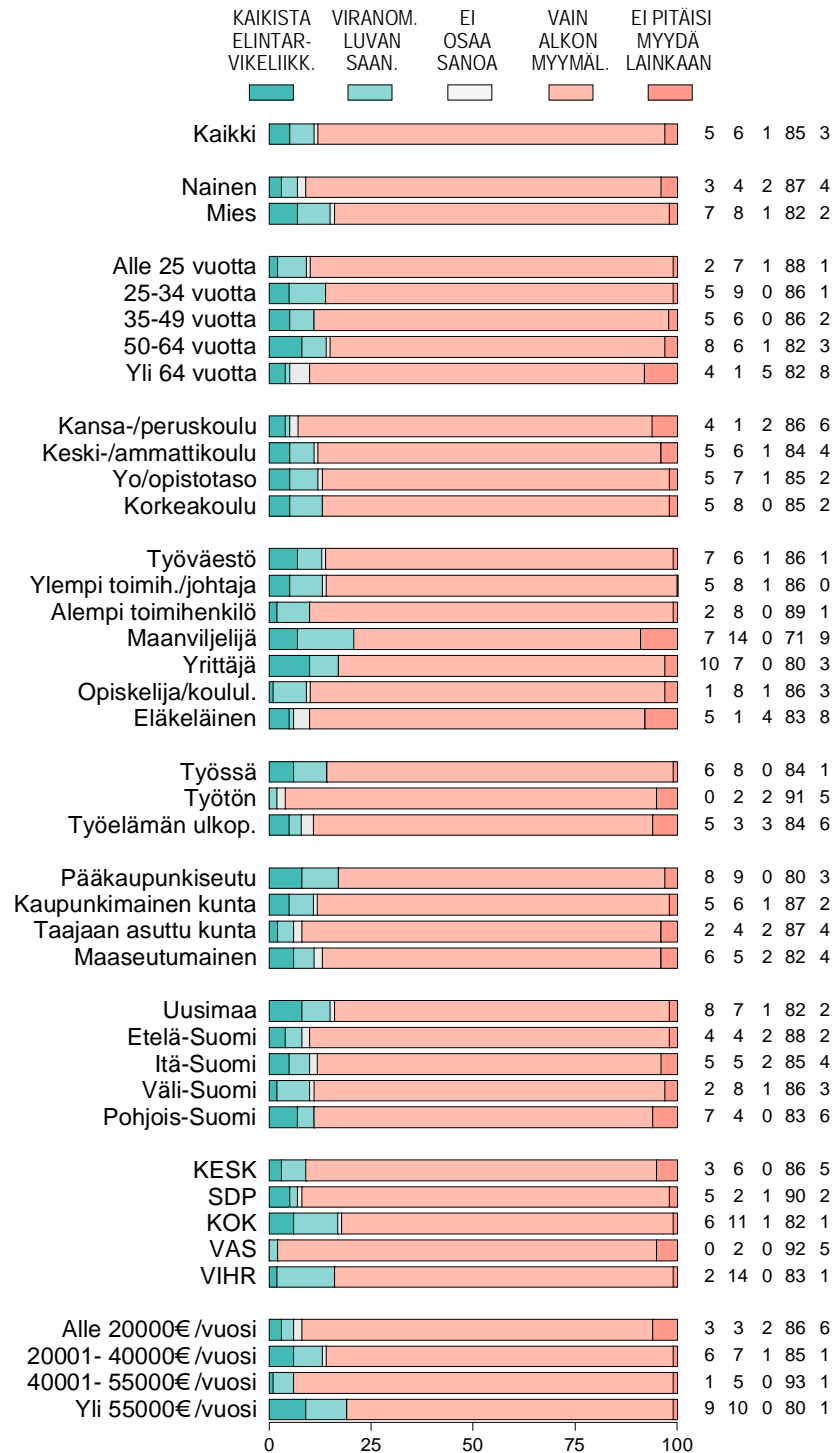
Kuvio 1-3. MISTÄ ERI ALKOHOLIJUOMIA PITÄISI SAADA OSTAA: MIETOJA VIINEJÄ (%).

TNS Gallup Oy 2005 / PGraphics

Alkoholipoliittiset mielipiteet 4/2005

Kuvio 1-4. MISTÄ ERI ALKOHOLIJUOMIA PITÄISI SAADA OSTAA: VÄKEVIÄ ALKOHOLIJUOMIA (%).

LIITETAULUKOT:

MIELIPIITEET ALKOHOLIJUOMIEN MYNNISTÄ 2005

	SUKUPUOLI		IKÄ				UUSI NUTS 2 (Suuralueet)				KUNTARYHMIÄ					
	Nainen	Mies	15-24	25-34	35-49	50-64	65-	Uusi- maa	Etelä- Suomi	Itä- Suomi	Länsi- Suomi	Pohjois- Suomi	Pää- kaup.- seutu	Kau- punki- mainen kunta	Taajaan asuttu kunta	Maa- seutu- mainen kunta
TOTAL																
TOTAL (painottomaton)	1003	501	169	205	180	238	211	264	222	144	261	112	192	406	183	222
(painotettu)	1003	507	496	159	157	280	149	278	220	128	256	121	189	435	177	203
<MON1> Mistä maassamme pitäisi saada ostaa kolmos- eli keskiolutta? Valitkaa joku seuraavista vaihtoehtoista.																
Kaikista elintarvikeliikkeistä	62	53	70	59	65	61	68	64	59	55	69	64	64	63	56	61
Viranomaisen luvan saaneista elintarvikeliikkeistä	24	27	21	33	28	30	17	26	23	30	14	26	24	24	22	22
Vain Alkon myymälöistä	9	13	5	5	7	9	19	7	6	11	9	7	9	9	12	9
Ei pitäisi myydä lainkaan	3	5	2	2	*	2	3	3	3	3	7	3	2	2	5	6
Ei osaa sanoa	2	2	2	1	1	*	2	1	4	2	1	1	1	2	3	2
<MON2> Mistä maassamme pitäisi saada ostaa A-olutta eli nelosolutta? Valitkaa joku seuraavista vaihtoehtoista.																
Kaikista elintarvikeliikkeistä	26	17	36	31	29	26	18	26	26	27	23	34	29	27	20	29
Viranomaisen luvan saaneista elintarvikeliikkeistä	16	14	18	26	21	17	6	20	16	14	18	5	20	18	14	11
Vain Alkon myymälöistä	51	60	42	41	50	54	57	50	52	50	53	52	47	51	58	50
Ei pitäisi myydä lainkaan	3	4	2	1	*	3	9	2	2	5	3	6	2	2	5	5
Ei osaa sanoa	3	3	2	1	1	1	4	3	4	3	3	2	2	2	4	5
<MON3> Mistä maassamme pitäisi saada ostaa mietoja viinejä? Valitkaa joku seuraavista vaihtoehtoista.																
Kaikista elintarvikeliikkeistä	32	24	39	21	32	35	37	32	33	29	31	33	34	32	27	32
Viranomaisen luvan saaneista elintarvikeliikkeistä	20	22	17	27	23	25	13	25	19	17	20	12	23	21	19	15
Vain Alkon myymälöistä	44	48	41	50	43	38	46	40	44	49	44	48	41	44	46	46
Ei pitäisi myydä lainkaan	2	3	2	1	1	2	7	2	1	2	2	7	2	1	4	4
Ei osaa sanoa	2	2	1	1	1	-	3	1	3	3	2	-	*	1	4	3
<MON4> Mistä maassamme pitäisi saada ostaa väkeviä alkoholi juomia? Valitkaa joku seuraavista vaihtoehtoista.																
Kaikista elintarvikeliikkeistä	5	3	7	2	5	5	8	8	4	5	2	7	8	5	2	6
Viranomaisen luvan saaneista elintarvikeliikkeistä	6	4	8	7	9	6	1	7	4	5	8	4	9	6	4	5
Vain Alkon myymälöistä	85	87	82	88	86	86	82	82	88	85	86	83	80	87	87	82
Ei pitäisi myydä lainkaan	3	4	2	1	1	2	3	2	2	4	3	6	3	2	4	4
Ei osaa sanoa	1	2	1	1	*	-	1	1	2	2	1	-	*	1	2	2

MIELIPIITEET ALKOHOLIJUOMIEN MYNNISTÄ 2005

	ÄÄNESTÄISI NYT										TULOT										TALOUDEEN KOKO			
	TOTAL	KESK	SDP	KOK	VAS	VIHR	Muut puo- luet	Ei äänes- täisi	Alle 20000€		20001- 40000€		40001- 55000€		Yli 55000€		1	2	3	4				
									/vuosi	/vuosi	/vuosi	/vuosi	/vuosi	/vuosi	hiö	hiöä					hiöä	hiöä	Yli 4 hiöä	
TOTAL (painottamaton) (painotettu)	1003 1003	174 164	140 136	149 157	31 32	67 72	46 47	354 356	221 195	263 258	131 142	120 142	247 226	396 379	158 155	108 131	92 111							
<MON1> Mistä maassamme pitäisi saada ostaa kolmos- eli keskiolutta? Valitkaa joku seuraavista vaihtoehtoista.																								
Kaikista elintarvikeliikkeistä	62	60	66	61	62	69	62	60	55	63	58	69	59	64	62	60	62							
Viranomaisen luvan saaneista elintarvikeliikkeistä	24	25	20	33	32	27	12	22	23	26	36	23	23	21	27	35	22							
Vain Alkon myymälöistä	9	8	8	4	3	3	21	11	13	7	5	6	13	7	7	5	12							
Ei pitäisi myydä lainkaan	3	6	3	1	2	1	5	4	7	3	-	2	3	5	3	-	4							
Ei osaa sanoa	2	1	3	*	-	-	-	4	2	1	1	1	3	2	1	-	1							
<MON2> Mistä maassamme pitäisi saada ostaa A-olutta eli nelosolutta? Valitkaa joku seuraavista vaihtoehtoista.																								
Kaikista elintarvikeliikkeistä	26	26	24	33	12	25	20	27	24	23	30	35	28	26	28	23	27							
Viranomaisen luvan saaneista elintarvikeliikkeistä	16	13	13	26	20	27	-	12	16	17	14	23	16	14	13	23	20							
Vain Alkon myymälöistä	51	53	59	39	66	45	69	52	50	56	53	39	49	51	54	54	47							
Ei pitäisi myydä lainkaan	3	6	2	1	2	3	7	3	6	2	-	2	2	4	4	1	3							
Ei osaa sanoa	3	2	3	1	-	-	4	5	3	1	2	1	5	4	1	-	2							
<MON3> Mistä maassamme pitäisi saada ostaa mietoja viinejä? Valitkaa joku seuraavista vaihtoehtoista.																								
Kaikista elintarvikeliikkeistä	32	26	35	38	33	32	37	32	25	35	33	40	30	34	33	33	23							
Viranomaisen luvan saaneista elintarvikeliikkeistä	20	17	17	31	14	37	10	16	16	24	20	26	19	16	17	27	30							
Vain Alkon myymälöistä	44	51	46	29	52	30	48	46	53	38	47	31	45	45	45	40	42							
Ei pitäisi myydä lainkaan	2	5	2	1	2	1	5	2	5	1	-	2	2	3	3	-	3							
Ei osaa sanoa	2	1	1	1	-	-	-	4	2	1	-	1	4	2	*	-	1							
<MON4> Mistä maassamme pitäisi saada ostaa väkeviä alkoholijuomia? Valitkaa joku seuraavista vaihtoehtoista.																								
Kaikista elintarvikeliikkeistä	5	3	5	6	-	2	8	7	3	6	1	9	6	6	6	1	5							
Viranomaisen luvan saaneista elintarvikeliikkeistä	6	6	2	11	2	14	7	4	3	7	5	10	5	5	8	6	6							
Vain Alkon myymälöistä	85	86	90	82	92	83	77	84	86	85	93	80	86	83	82	91	85							
Ei pitäisi myydä lainkaan	3	5	2	1	5	1	7	3	6	1	1	1	2	4	3	1	3							
Ei osaa sanoa	1	-	1	1	-	-	2	3	2	1	-	-	2	1	1	-	1							